

ΑΠΟΨΗ

Το οικονομικό κίνητρο, κοινή βάση για την πολυεθνική δύναμη

Του ΓΑΒΡΙΗΛ ΧΑΡΙΤΟΥ*

Η αμερικανική πρωτοβουλία για τη σύσταση πολυεθνικής δύναμης προστασίας της ναυσιπλοΐας από τις επιθέσεις των φιλοϊρανόων ανταρτών Χούθι της Υεμένης στα μέσα Δεκεμβρίου, δεν εξέλιξη κανέναν στο Ισραήλ. Από τις αρχές του περασμένου μήνα ισραηλινά κρατικά ΜΜΕ μετέδιδαν, εν είδει διαρροών, ότι μια τέτοια εξέλιξη επικείται άμεσα, με τις πρακτικές λεπτομέρειες να οριστικοποιούνται κατά την επίσκεψη του υπουργού Άμυνας των ΗΠΑ Λόιντ Οστιν και του επικεφαλής του γενικού επιτελείου των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων Τσαρλς Μπράουν στις 18.12.2023 στο Τελ Αβίβ.

Στην πραγματικότητα, η στρατιωτική σύμπραξη Ισραήλ - ΗΠΑ στη νότια Ερυθρά Θάλασσα είχε αρχίσει από τα μέσα Οκτωβρίου, με την πρώτη πυραυλική επίθεση των Χούθι με στόχο το ισραηλινό θέρετρο Εϊλάτ στη βόρεια Ερυθρά Θάλασσα. Όταν πλέον οι Χούθι άρχισαν να επιτίθενται και σε εμπορικά πλοία που διέρχονταν από τα στενά Μπαμπ-αλ-Μάνταμπ, με την αιτιολογία ότι ήταν ισραηλινών επιχειρηματικών συμφερόντων, ΗΠΑ και Βρετανία ενίσχυσαν την παρουσία τους και παράλληλα το ισραηλινό

αντιπυραυλικό σύστημα Arrow-3 κατέρριψε τους ιρανικούς τεχνολογίας πυραύλους που εκτοξεύονταν από την Υεμένη.

Παρότι είχε εξαρχής καταστεί κοινός της ιδέα να συσταθεί πολυεθνική δύναμη, που θα εξουδετέρωνε ακόμη έναν φιλο-

Ο πόλεμος Ισραήλ - Χαμάς ανέδειξε τις εστίες του ιρανικού σε Λίβανο, Συρία, Υεμένη και Ιράκ.

ϊρανικό περιφερειακό δρώντα, το Ισραήλ αποφασίστηκε να μη μετέχει σε αυτήν. Από καθαρά πρακτική άποψη οι ισραηλινές δυνάμεις έπρεπε να παραμείνουν προσηλωμένες στη Χαμάς, στη Χεζμπολάχ και στις εστίες έντασης της Δυτικής Οχθής. Εξάλλου, μια επίσημη ισραηλινή συμμετοχή θα προσέδιδε «σιωνιστική πρόσημο» στο όλο εγχείρημα, δημιουργώντας αμηχανία σε αραβικούς - μουσουλμανικούς δρώντες, παρότι είναι και προς το δικό τους συμφέρον οι Χούθι να εξουδετερωθούν.

Οι ΗΠΑ καθιστούν σαφές ότι ενώ

ο πόλεμος στη Γάζα εντάσσεται στο πλαίσιο της μακράς αραβο-ισραηλινής διένεξης, ανιθέτως, το ζήτημα των Χούθι είναι αμιγώς διεθνές. Εάν τα στενά του Μπαμπ-αλ-Μάνταμπ «κλείσουν», τότε «αχρηστεύεται» η διώρυγα του Σουέζ - με θύμα την παγκόσμια οικονομία. Και πράγματι, το οικονομικό κριτήριο είναι αυτό που προκρίνουν οι νατοϊκές χώρες (και η Ελλάδα), αποφασίζοντας να συμμετάσχουν στην πολυεθνική δύναμη. Όσο για τις μικρές Σεϋκέλλες, η συμμετοχή τους στη διεθνή δύναμη είναι ζήτημα επιβίωσης, αφού η «σημια ευκαρία» που προσφέρουν στο διεθνές ναυτιλιακό κατεστημένο αποτελεί ίσως το μοναδικό τους έσοδο.

Ωστόσο, ας μην εθελουφλούμε. Με αφορμή τον πόλεμο Ισραήλ - Χαμάς αναδείχθηκαν ακόμη μια φορά οι κατά τόπους εστίες του ιρανικού αναθεωρητισμού σε Λίβανο, Συρία, Υεμένη και Ιράκ. Οι φιλοϊρανοί περιφερειακοί δρώντες ενεργοποίησαν τα αμυντικά ανακλαστικά των φιλοδυτικών συντηκτών μοναρχιών του Κόλπου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το Μπαχρέιν. Ως ο πιο «αδύναμος κρίκος» του Κόλπου, με σιτικιά και περσογενή πληθυσμακή πλειοψηφία, δεν δίστασε να δηλώσει τη συμμετοχή του στην πολυεθνική δύναμη -

έχοντας προηγουμένως εξασφαλίσει το σαουδαβικό «πράσινο φως» και πρόσθετες αμερικανικές εγγυήσεις, ως επακόλουθο της εξομάλυνσης των διμερών του σχέσεων με το Ισραήλ. Από την άλλη, δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι οι Χούθι δεν άργησαν να ανταπαντήσουν στην τολμηρή κίνηση του Μπαχρέιν, κατονομάζοντάς το ως τον επόμενο στόχο τους, απειλώντας ότι θα τοποθετήσουν νάρκες στα χωρικά του ύδατα - υπονοώντας ότι μια νέα (ιρανικής εμπνεύσεως) «Αραβική Ανοιξη» θα απειλήσει ξανά τον βασιλικό του οικο. Μέχρι στιγμής αυτές οι απειλές δεν έχουν πραγματοποιηθεί - με τους Χούθι να αναμένουν ακόμη και μια συντονισμένη χερσαία δυτική επιχείρηση στα εδάφη που ελέγχουν.

Εντύπωση, εξάλλου, προκαλεί η εσωστρεφής στάση της Σαουδικής Αραβίας, από την οποία θα αναμενόταν να πρωτοστατήσει στην προσπάθεια εξουδετέρωσης των Χούθι, που κατά το παρελθόν τόλμησαν να εκτοξεύουν πυραύλους κατά του κέντρου του Ριάτ. Η λιβανική εκημερίδα «Αλ-Αχμπάρ», που εκφράζει τις θέσεις της Χεζμπολάχ, στις 17.12.23, ακριβώς μία ημέρα πριν από τις δηλώσεις Οστιν στο Τελ Αβίβ, αποκάλυπτε ότι

Ρωσία και Ομάν προωθούσαν «σύμφωνο μη επίθεσης» μεταξύ Σαουδικής Αραβίας και Χούθι, που φερόταν να υπογράφεται στο τέλος του 2023 στην ομανική πρωτεύουσα, Μασκάτ. Ουδείς γνωρίζει εάν οι πληροφορίες της λιβανικής εφημερίδας περί

Οι σαουδαβικές προτάσεις δεν διαφέρουν σε πολλά από αντίστοιχες ισραηλινές σκέψεις για τη μεταπολεμακή Γάζα.

ύπαρξης ισχυρών αμερικανικών αντιρρήσεων προστέθηκαν από Ιρανούς προπαγανδιστές. Πάντως, μια τέτοια συμφωνία δεν έχει υπογραφεί, παρά τις αισιόδοξες φήμες που κυκλοφόρησαν.

Η βιασύνω ωστόσο της προσκείμενης σκέψης Gulf Research Center να προτείνει στις 24.12 στο γαλλικό ΥΠΕΞ σχέδιο λύσης του πολέμου στη Γάζα, με το να μεταφερθεί η ηγεσία της Χαμάς στην Αλγερία (εκτίμηση που εξέφρασε ο υπογράφων στην «Καθημερινή» στις 17.12) με σκοπό τη θεσμική ανανέωση της Παλαιστινιακής Αρχής

και τη σύσταση «παραβαρικών διοίκησης» που θα αναλάβει τη μεταπολεμική διαχείριση του παλαιστινιακού θύλακου, καταδεικνύει ότι οι Σαουδάραβες δεν θέλουν μια διεθνή διένεξη τόσο κοντά τους. Η συλλογιστική του Ριάτ είναι απλή: εάν ο πόλεμος στη Γάζα λήξει -χωρίς να ταπεινωθεί υπέρμετρα η ηγεσία της Χαμάς-, τότε και οι Χούθι θα συμπεριφερθούν ρεαλιστικότερα, σταματώντας να εξοφλούν ιρανικά γραμμάτια.

Κατά διαβολική σύμπτωση, οι σαουδαβικές προτάσεις δεν διαφέρουν σε πολλά από αντίστοιχες ισραηλινές σκέψεις για τη μεταπολεμική Γάζα, όπως αυτές ενσωματώθηκαν στο αγωγιστικό ειρηνευτικό σχέδιο που δημοσιοποιήθηκε στις 24.12, προβλέποντας τον σχηματισμό μιας μεταβατικής κυβέρνησης Παλαιστινίων τεχνοκρατών, που θα προέκυπτε σε συνεννόηση μεταξύ Γάζας και Ραμάλας. Όμως, οι ηγεσίες της Χαμάς και της ισλαμικής Τζαχάντ στη Γάζα απέρριψαν αυτές τις ιδέες.

* Ο κ. Γαβριήλ Χαρίτος διδάσκει Ιστορία των Πολιτικών Σχέσεων Ελλάδας - Ισραήλ - Κύπρου στο Πανεπιστήμιο Μπεν-Γκουριόν και το Πάντειο Πανεπιστήμιο. Είναι ερευνητής του **ΕΙΑΜΕΠ**.